

"תערוכתו של פרחי" / הארץ / 30.9.60 / תע' יחיד / גלריה "צ'מרנינסקי" / תל-אביב

הצייר פרחי שחזר לארץ לאחר שהות פורייה בצרפת, מציג תערוכת ציורי שמן שהיא אולי התערוכה האישית ביותר בעונה האחרונה. השוואה לתערוכתו הקודמת לפני כשנתיים, מוכיחה שהכיוון שהיה מרומז בראשונה הבשיל עתה. ציורו של פרחי אינו יכול להיות מוגדר במונחים המקובלים של "ריאלי" או "אבסטרקטי". אמנם, הוא מתאר נושא ריאלי, אך מאחר שהנשוא, שבדרך כלל הוא נוף בתהליך איון מתקדם, מתואר במרומז ובצורה לא רגילה, אין כאן ציור פיגורטיבי במשמעות הרגילה.

215 השגת התחושה והאווירה של "נוף במצב איון" מושגת בציוריו של פרחי ע"י שבירה וביטול הדרגתי של ארבעה אלמנטים היוצרים את המערך הציורי, והחלפתם באלמנטים מקבילים ומרומזים, היוצרים תחושה מטאפיזית. האלמנט הצורני מיטשטש והולך ונשאר מרומז בכמה נקודות בלבד - מעין ערפילים ואדים מכסים את הסלעים והנופים המיוצגים

ע"י כמה כתמי צבע-חומר כהים, ואם כי התחושה של המערך הצורני קיימת אף מתחת למעטה הערפל, כשהיא מסתמכת על כתמים מועטים אלה, הרי היא מקבלת מובן של קיום נוף שוקע. תומך בתחושה זו גם חוסר ההגדרה המדויק של הצורות וטשטושן זו בזו. יחד עם שקיעת הצורות המוצקות, מתערפל ומתאיין גם הצבע. צבעיו של פרחי הם האפור השחור והירוק, אך מתחת למעטה ההתפוררות, קיימת ההרגשה שכל הצבעים קיימים, או היו קיימים לפני תחילת השקיעה, אלא שתוך תהליך האייון אבדו מעין הצופה. גם אלמנט הזמן מקבל אצל פרחי טיפול מיוחד, אם כי נדמה ברגע ראשון כאילו מתארים הנופים מצב דמדומים בין אור לחושך, מתברר מיד שקשה מאוד לקבוע תקופת יום מסוימת או אפילו עונת שנה בה ייראה המושא כפי שהוא מוגש ע"י פרחי. נופים אלה הם מעבר למימד הזמן ומחוצה לו ומוארים באור לא אור הקיים א-פריווי בעצם המרחב בו הם הווים. אלמנט נוסף המופיע בציורים אלה, הוא השימוש בחומר בתיאור ורימוז לסלעים ושילובם האורגני במרחב המצויר. השימוש בחומר במקרה זה, אינו בא כדי לתת לציורים תלת-מימדיות מסוימת בלבד, אלא בעיקר לשם האסוציאציות הישירות של חומר מוצק, המיטשטש והולך בתוך תהליך ההתפוררות הבלתי-נמנע של העולם הבודד והסובייקטיבי, המהווה את העיקר בציורי פרחי.

על רקע תחושת האייון הבלתי נמנע בציורים אלה, מקבלים הציפרים והעצים הבודדים, המוגשים בדייקנות, משמעות ומימד מיוחדים וקובעים. דווקא אלמנטים אלה מרמזים כאילו על ריאליות ונותנים הרגשה שהנושא נתפס בדייקנות. כאשר מסביר קירקור את משמעות תיאורו של הולופרנס שתואר ע"י האגדה בגובה של "שבעה יארדים ועוד רבע יארד", הריהו מקשה ושואל: "אין ספק ששבעה יארדים הוא מימד דמיוני, ולמה, איפוא, טרחה האגדה והוסיפה רבע היארד, הרי יכלה לציין שמונה או עשרה יארדים?" אלא שדווקא "רבע היארד" מורה על דיוק המדידה ונותן את המימד הריאלי לגודל הדמיוני של שבעה יארדים. זוהי גם הפונקציה שממלאים העצים בציוריו של פרחי, בעצם דיוקם הם נותנים את אשליית הדיוק ומאשרים את תחושת הריאליות של כל הנוף המטאפיזי בו הם קיימים.

מובן שנופים כאלה מעוררים אסוציאציות רומנטיות, אך אף ברומנטיקה זו אין סנטימנטליות או מתיקות, ולמעשה אפילו אינה מחויבת מציאות מתוך עצם הציור, אלא הוא יותר פועל יוצא של המסתכל וההיקשים האסוציאטיביים שלו.

בסיכומו של דבר אפשר לומר שדווקא ע"י הסירוב להגדיר הגדרה מדויקת את האלמנטים של צורה, צבע וזמן, יוצר פרחי אפשרויות גדולות יותר ורחבות יותר לאסוציאציות בלי להתיר את הרסן. מאחר שקריאת הצורות מודרכת על ידי בקפדנות וההשראה של תחושת האווירה והמרחב המטאפיזי היא כמעט בלתי נמנעת.